

Al met al was het een zeer geslaagde nacht, al bleek wel dat dit soort nachtelijke avonturen niet zonder gevaar is. Een van de deelnemers aan de excursie kreeg op weg naar huis een beest (vos of das) onder de auto en thuisgekomen bleek er toch de nodige schade aan de auto te zijn.

Dagvlinders: van Barendrecht tot Friesland Kees van Kralingen

Hoewel ik in Barendrecht woon, kom ik vanwege familieconnecties al vele jaren regelmatig in Friesland, niet alleen op bezoek maar ook op vakantie. Ik heb daardoor een aantal van de vele unieke en bijzondere natuurgebieden leren kennen die deze provincie rijk is. Die zijn hier in zuidwest Nederland nagenoeg onbekend (en dat moet misschien ook maar zo blijven!). Ik heb ontdekt dat dit een fantastisch gebied is om met mijn gecombineerde hobby's van (dag)vlinders en libellen bekijken en fotograferen bezig te zijn. Door contact met de secretaris van de Vlinderwerkgroep, Gerard Bergsma, ben ik al een aantal jaren geleden lid geworden van de Vlinderwerkgroep. Ik geniet en leer heel veel van het blad en van de excursies die ik soms mee kan maken. In dit stukje wil ik graag een paar leuke waarnemingen met u delen.

Een van mijn favoriete bestemmingen na 15 juli is altijd de Schaopedobbe in Elsloo. Het is altijd weer een prachtige ervaring om over de paden door dit gebied te wandelen en dan kom je altijd wel iets moois tegen. Boomblauwtjes zijn er heel vaak te zien, maar zoals bekend houden ze hun vleugels bijna altijd gesloten. Toen ik er deze zomer was, waren de weersomstandigheden kennelijk zodanig dat deze vlinders wat meer behoefte hadden om op te warmen zodat daardoor de bovenkant van hun vleugels goed te zien was (**Foto: zie pag. 21**).

Dit voorjaar had ik de mogelijkheid om eens goed uit te kijken naar oranjetipjes. Zoals uit allerlei publicaties bekend is, kun je ze vanwege het steeds warmer wordende klimaat tegenwoordig steeds vroeger in het jaar zien. Op 11 april zag ik er een paar en op 16 april kon ik oranjetipjes fotograferen op een aantal plaatsen in het Drents-Friese woud (**Foto: zie pag. 21**). Een klein geaderd witje is op zich niet bijzonder, maar bijgevoegde foto vond ik wel leuk waarin de vlinder de bloem als het ware als een glas aan de mond zet om leeg te drinken (**Foto: zie pag. 21**). Nog een tip voor het fotograferen van dergelijke witte, of lichtgekleurde vlinders: het helpt om de foto een stop onder te belichten om de doortekening van de witte vleugels beter te laten uitkomen. Dat geldt zeker als de omgeving verder donker(der) is.

Het Fochteloërveen is een ander favoriet gebied uiteraard vanwege de prachtige veenhooibeestjes waarover al vaker is geschreven in Flinterwille. In mei kun je ook op een aantal plekken groentjes treffen. In de zomer zijn er ook vaak veel oranje zandoogjes en dikkopjes te zien, naast boomblauwtjes en kleine koolwitjes. Voor dit stukje een aardige foto van deze dikkopjes (**Foto: zie pag. 21**).

Tenslotte vragen de lezers zich wellicht af: welke dagvlinders zijn er daar in Barendrecht zoal te zien? De laatste jaren zijn enkele polders in de omgeving omgevormd tot natuurgebied. Er is wat discussie over hoe succesvol dit gedaan is, maar er worden in ieder geval ook vlinders waargenomen. De laatste weken zag ik in vrij grote aantallen het klein koolwitje en het icarusblauwtje. Daarnaast in kleinere aantallen: het bruin blauwtje, boomblauwtje, bont zandoogje, kleine vos, dagpauwoog, citroenvlinder. Vorig jaar kregen we hier ook bezoek van een aantal oranje luzernevlinders. Een opvallende recente verschijning was een kleine vuurvlinder die zich onze tuin de nectar van de Spaanse margrietten goed liet smaken.

Bijzonderheden in het nachtvlinderseizoen 2020 Gerrit Tuinstra

Oktober is zo ongeveer de maand dat het weer tijd is om de waarnemingen van het afgelopen seizoen – hoewel dat natuurlijk nog niet helemaal afgelopen is – digitaal te verwerken. Dit jaar ben ik hier al in het begin van de maand mee begonnen. En nu, eind oktober, zijn de meeste waarnemingen verwerkt. Alleen de waarnemingen van een dag mijnen zoeken en de laatste keer smeren zijn nog niet ingevoerd, alsook – uiteraard – de waarnemingen die de komende tijd nog gedaan zullen worden.

Tot nu toe beslaat de tabel met waarnemingen circa 4.600 regels. In Excel kun je met een paar klikken een lijst van unieke soorten maken en daaruit blijkt dat ik tot nu toe dit jaar 770 soorten waargenomen heb. Het overgrote deel van de waarnemingen bestaat uit nachtvlinders en de soortenlijst bestaat voor circa 54% uit macronachtvlinders. Overigens is een van mijn weinige dagvlinderwaarnemingen wel een hele mooie; een scheefbloemwitje (*Pieris manni*), foeragerend op de verbena in eigen tuin, op 29 juni.

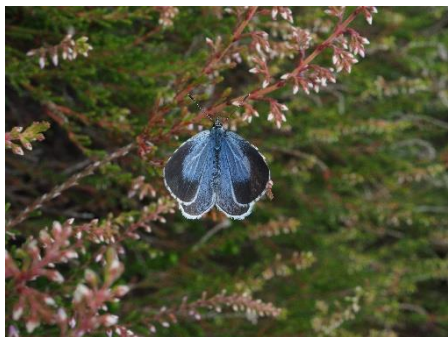
Het gros van de waarnemingen is gedaan in het Lauwersmeer. Daarnaast werd er dit jaar – vooral met de lamp – geïnventariseerd op een aantal andere locaties, waaronder in (de omgeving van) Beetsterzwaag. Eigenlijk alle gebieden leverden interessante waarnemingen op! Het seizoen kwam laat op gang, door het vrij koude voorjaar. Zeker in het Lauwersmeergebied viel het in het voorjaar tegen, meestal vanwege de noordenwind. In dit artikel worden de waarnemingen van een aantal interessante macronachtvlindersoorten kort toegelicht.

Pharmacis lupulina – slawortelboorder

Tot 2020 had ik deze wortelboorder slechts twee keer waargenomen. Een keer in het zuiden van Limburg en in 2018 in het Lauwersmeer. Het afgelopen seizoen werden twee exemplaren op licht gevangen, op 18 en 21 mei, in het Lauwersmeer.

Sesia bembeciformis – gekraagde wespylinder (**Foto: zie pag. 24**)

Wespylinders worden maar weinig in het veld waargenomen. Met een beetje geluk zie je er een keer een op een bloem zitten. Een goede manier om wespylinders te inventariseren is door te werken met kunstmatige feromonen, de stoffen die de vrouwtjes verspreiden om de mannetjes te lokken. Voor de meeste soorten zijn die

Boomblauwtje (*Celastrina argiolus*)
Foto: K. van Kralingen. (zie pag.5)

Oranjetipje (*Anthocharis cardamines*) Foto:
K. van Kralingen. (zie pag. 5)

Klein geaderd witje (*Pieris napi*) Foto: K. van
Kralingen. (zie pag. 5)

Naaldkunstwerkje (*Promalactis procerella*).
Foto: J. Breidenbach (zie pag. 33)

Brummelspanner (*Mesoleuca albicillata*).
Foto: J. Breidenbach (zie pag.32)